

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

وزیر

بسمه تعالی

شماره : ۲۲۲۱۳۲

تاریخ : ۹۵/۱۲/۱۴

پوست : .....

کمیته بررسی
بخشنامه ها و دستورالعملهای اداری

واحدهای مجری :
اعضای شورای معاونان جهت استحضار
استان : مدیر کل / معاون متوسطه / رؤسای ادارات دوره دوم متوسطه / فنی و حرفه‌ای و کارداش
شهرستان / منطقه / ناحیه : مدیر / معاون متوسطه / رؤسای ادارات دوره دوم متوسطه / فنی و حرفه‌ای و کارداش
واحدهای آموزشی : دوره دوم متوسطه

هماهنگ کننده در استان کمیته مستندسازی
کد : ۱۰/۴۰۰/۹۵/۳۱/۱۳

اداره کل آموزش و پرورش استان

با سلام و احترام

در اجرای ماده ۸۸ و بندهای ذیل آن مندرج در آیین‌نامه آموزشی دوره دوم متوسطه روزانه مصوب نهصد و سی و دومین جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۷ در خصوص تغییر شاخه و رشته تحصیلی دانش آموزان در پایه دهم شیوه‌نامه موضوع ماده مذکور به شرح ذیل ارسال می‌شود.

دانش آموزی که در پایه دهم به تحصیل اشتغال دارد و بر اساس اطلاع‌رسانی و راهنمایی‌های مشاور در پایان پایه دهم متقاضی تغییر شاخه یا رشته باشد (بدون لحاظ نمودن شرایط مندرج در نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی) با نظر کتبی مشاور و پس از تأیید اداره آموزش و پرورش منطقه/ناحیه/ شهرستان با رعایت موارد ذیل می‌تواند در پایه یازدهم به شاخه یا رشته دلخواه هدایت شود.

مراحل انجام تغییر شاخه / رشته :

الف) تکمیل نمون برگ الف تقاضای تغییر شاخه / رشته

۱- این نمون برگ باید تا دو هفته قبل از شروع امتحانات خرداد یا شهریورماه، توسط دانش آموز تکمیل شود و به تأیید (امضا و اثر انگشت) ولی وی برسد و جهت اقدام لازم به مدیر واحد آموزشی تحویل شود.

۲- نمون برگ تغییر شاخه / رشته در دو نسخه تکمیل و یک نسخه آن تحویل دانش آموز و نسخه دیگر در پرونده تحصیلی وی نگهداری می‌شود.

۳- چنانچه دانش آموز در دو مرحله خرداد و شهریور در امتحان تغییر شاخه / رشته شرکت کند باید نمون برگ تغییر شاخه / رشته را برای هر مرحله جداگانه تکمیل کند.

۴- به منظور آمادگی دانش آموزان متقاضی شرکت در امتحان تغییر شاخه / رشته ضرورت دارد اطلاع‌رسانی و راهنمایی لازم توسط مشاور واحد آموزشی در طول سال تحصیلی پایه دهم صورت گیرد.

*در صورت عدم حضور مشاور در واحد آموزشی و یا در ایام تابستان، مسئولیت پیگیری (اخذ نظر کتبی مشاور) و انجام مراحل تغییر شاخه / رشته دانش آموز به عهده مدیر واحد آموزشی است.

شماره : .....

تاریخ : .....

سوت : .....

ب) معرفی دانش آموزان متقاضی شرکت در امتحان تغییر شاخه / رشته :

پس از تأیید اداره آموزش و پرورش منطقه/ناحیه/ شهرستان به منظور شرکت دانش آموز در امتحان تغییر شاخه/ رشته باید محل برگزاری امتحان وی متناسب با رشته‌ای که تقاضا نموده است مشخص شود چنانچه رشته مورد تقاضا در واحد آموزشی محل تحصیل وی موجود باشد در همان واحد آموزشی در امتحان تغییر شاخه/ رشته شرکت می‌کند.

چنانچه رشته مورد تقاضا در آن واحد آموزشی موجود نباشد با هماهنگی اداره آموزش و پرورش، دبیرستان یا هنرستان مورد نظر تعیین و دانش آموز جهت امتحان به آن واحد آموزشی تا یک هفته قبل از شروع امتحانات بر اساس نمون برگ ب معرفی می‌شود. شایان ذکر است واحد آموزشی مقصد موظف به اخذ امتحان از دانش آموزان معرفی شده می‌باشد و پس از انجام امتحان تغییر شاخه/ رشته باید بخش ب نمون برگ مذکور را تکمیل و به واحد آموزشی مبدأ ارسال کند.

ج) شرکت دانش آموزان در امتحان تغییر شاخه / رشته :

با توجه به اینکه تغییر شاخه/ رشته دانش آموزان در هر یک از شاخه یا رشته‌های فنی و حرفه‌ای، نظری و کاردانش مستلزم شرکت آنان در امتحان تغییر شاخه/ رشته دروس اختصاصی پایه دهم و کسب نمره قبولی در دروس مربوط می‌باشد، جدول دروس تغییر شاخه/ رشته به شرح زیر اعلام می‌گردد :

جدول دروس تغییر شاخه / رشته دانش آموزان از پایه دهم به پایه یازدهم در دوره دوم متوسطه

رشته / شاخه	رشته ریاضی فیزیک	رشته علوم تجربی	رشته ادبیات و علوم انسانی	رشته علوم و معارف اسلامی	رشته‌های شاخه فنی و حرفه‌ای	رشته مهارت‌های شاخه کاردانش
نام دروس تغییر رشته	ریاضی ۱ هندسه ۱ فیزیک ۱ شیمی ۱	ریاضی ۱ فیزیک ۱ شیمی ۱ زیست‌شناسی ۱	علوم و فنون ادبی ۱ جامعه‌شناسی ۱ اقتصاد منطق	تاریخ ۱ (تخصصی رشته) عربی (زبان تخصصی رشته) ۱ اصول عقاید ۱ علوم و معارف قرآنی ۱	شرکت در آزمون تمامی دروس اختصاصی (دروس شایستگی‌های غیر فنی) و گذراندن فنی و غیر فنی (رشته مورد نظر و کسب نمره قبولی	شرکت در تمامی آزمون‌های دروس اختصاصی (قبولی در دروس شایستگی‌های غیر فنی) و گذراندن شایستگی فنی «استاندارد مهارت» و قبولی برابر با نمرات دستگاه متولی تا پایان پایه یازدهم

بِسْمِ اللَّهِ

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

وزیر

شماره : .....

تاریخ : .....

سوت : .....

* چنانچه برخی از دروس تغییر شاخه / رشته مندرج در جدول فوق با رشته قبلی دانش آموز مشترک باشد و دانش آموز از آن درس یا دروس در خرداد یا شهریور پایه دهم نمره قبولی کسب کرده باشد، نمره آن درس یا دروس در تغییر شاخه / رشته پذیرفته می شود و نیاز به شرکت مجدد در امتحان تغییر شاخه / رشته برای آن درس یا دروس نیست .

** دروس اختصاصی رشته های فنی و حرفه ای و کاردانش شامل کلیه دروس پایه دهم به استثنای شایستگی های پایه و دروس عمومی آن رشته است.

*** اگر دانش آموز متقاضی تغییر شاخه / رشته از سایر شاخه ها و رشته ها به یکی از رشته های مهارتی شاخه کاردانش باشد و پس از شرکت در آزمون تغییر شاخه / رشته ، موفق به اخذ حد نصاب قبولی در دروس اختصاصی پایه دهم در رشته جدید شود، ولی حد نصاب قبولی در استاندارد مهارت پایه دهم را تا پایان پایه یازدهم در رشته جدید کسب ننماید، نمرات مأخوذه وی در دروس اختصاصی در شاخه / رشته جدید معتبر است و ادامه تحصیل دانش آموز مطابق با ضوابط و مقررات در واحدهای آموزشی بزرگسالان کاردانش در رشته جدید بلامانع خواهد بود.

- در صورتی که استانداردهای مهارت رشته مورد تقاضا در پایه دهم ارائه شده باشد و امکان ارائه آن در پایه یازدهم به دانش آموزی که تغییر رشته داده است، فراهم نباشد، گذراندن استاندارد مهارت بر عهده خود دانش آموز است. معرفی این قبیل دانش آموزان جهت مهارت آموزی به مراکزی که مورد تأیید اداره آموزش و پرورش می باشد، بلامانع است.

(د) تطبیق دروس رشته قبلی با رشته جدید :

پس از کسب شرایط لازم برای تغییر شاخه / رشته و بر اساس موارد زیر دروس مربوط از دانش آموز پذیرفته می شود و باقیمانده دروس پایه دهم رشته جدید را ، دانش آموز باید در دوره تابستانی پایه یازدهم یا دوره تابستانی پایه دوازدهم یا به صورت غیرحضوری در دی ماه پایه دوازدهم را انتخاب کند و بگذراند .

بِسْمِ اللَّهِ

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

وزیر

شماره : .....

تاریخ : .....

سوت : .....

۱- نمره قبولی کلیه دروس در رشته قبلی که با دروس رشته جدید دارای کد درسی یکسان هستند به عنوان دروس گذرانده شده در رشته جدید پذیرفته می شود. شایان ذکر است چنانچه دانش آموز برخی از دروس پایه یازدهم رشته جدید را در رشته قبلی گذرانده باشد نیاز به انتخاب و گذراندن آن دروس در پایه یازدهم رشته جدید ندارد.

۲- آن تعداد دروس گذرانده شده که کد یا عنوان آن مشابه با دروس رشته جدید نمی باشد ولی از نظر محتوا مشابهت دارند بر اساس جدول زیر قابل تطبیق می باشد و نمره درس گذرانده شده از دانش آموز پذیرفته می شود و جایگزین نمره آن درس، در رشته جدید می شود.

۳- چنانچه تعداد واحدهای گذرانده شده با تعداد واحدهای دروس تطبیقی موضوع جدول تطبیق زیر یکسان نباشد، تعداد واحدهای درسی رشته جدید ملاک محاسبه خواهد بود. به عنوان مثال درس ریاضی ۱ ویژه رشته های ریاضی فیزیک و علوم تجربی که درس ۴ واحدی است به جای درس ریاضی و آمار ۱ رشته های علوم و معارف اسلامی و ادبیات و علوم انسانی به ارزش ۳ واحد تطبیق داده می شود.

۴- پس از ثبت نام دانش آموز در رشته جدید، تطبیق دروس از طریق سیستم رایانه ای انجام می شود و دروسی که دانش آموز جهت فارغ التحصیلی ملزم به گذراندن آنها می باشد با درج کلمه کمبود در کارنامه مشخص خواهد شد. دروسی که از پایه دهم رشته قبلی دانش آموز در رشته جدید پذیرفته نمی شود (علی رغم کسب حدنصاب قبولی) با درج کلمه مازاد در کارنامه تحصیلی وی مشخص خواهد شد. (با رعایت تبصره ماده ۸۳ آیین نامه آموزش دوره دوم متوسطه روزانه مصوب ۹۳۲ جلسه شورای عالی آموزش و پرورش مورخ ۱۳۹۵/۰۳/۱۷)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

وزیر

شماره : .....
تاریخ : .....
پست : .....

جدول دروس قابل تطبیق در تغییر شاخه / رشته که دارای کد یا عنوان یکسان نیستند.

دروس قابل تطبیق با رشته جدید		دروس گذرانده شده (قبولی) در رشته قبلی		ردیف
کد درس	عنوان درس	کد درس	عنوان درس	
۱۰۱۸۱	ریاضی و آمار ۱	۱۰۰۵۱	ریاضی ۱	۱
۱۰۲۹۱	فیزیک ۱	۱۰۱۰۱	فیزیک ۱	۲
۱۰۰۱۱	تعلیمات دینی (دینی)، قرآن و اخلاق ۱	۱۰۲۴۱	اصول عقاید ۱	۳
۱۰۱۵۱	تعلیمات دینی (دینی)، اخلاق و قرآن ۱	۱۰۲۴۱	اصول عقاید ۱	۴
۱۰۲۴۱	اصول عقاید ۱	۱۰۱۵۱	تعلیمات دینی (دینی)، اخلاق و قرآن ۱	۵
۱۰۰۲۱	عربی، زبان قرآن ۱	۱۰۱۶۱	عربی تخصصی ۱	۶
۱۰۱۶۱	عربی تخصصی ۱	۱۰۲۷۱	عربی تخصصی ۱	۷
۱۰۰۲۱	عربی، زبان قرآن ۱	۱۰۲۷۱	عربی تخصصی ۱	۸
۱۰۲۷۱	عربی تخصصی ۱	۱۰۱۶۱	عربی تخصصی ۱	۹
۱۰۲۸۱	تاریخ ۱ تخصصی	۱۰۱۹۱	تاریخ ۱	۱۰
۱۰۱۹۱	تاریخ ۱	۱۰۲۸۱	تاریخ ۱ تخصصی	۱۱
۸۸۶۱۰	ریاضی ۱	۱۰۰۵۱	ریاضی ۱	۱۲
۱۰۰۲۲	عربی، زبان قرآن ۱	۱۰۰۲۱	عربی، زبان قرآن ۱	۱۳
۸۸۹۰۰	فیزیک ۱	۱۰۱۰۱	فیزیک ۱	۱۴
۸۸۸۰۰	شیمی ۱	۱۰۱۱۱	شیمی ۱	۱۵
۱۰۰۲۲	عربی، زبان قرآن ۱	۱۰۱۶۱	عربی تخصصی ۱	۱۶
۱۰۰۲۲	عربی، زبان قرآن ۱	۱۰۲۷۱	عربی تخصصی ۱	۱۷
۱۰۰۸۲	زبان های خارجی ۱	۱۰۰۸۱	زبان خارجی ۱	۱۸
۸۸۷۰۰	زیست شناسی ۱	۱۰۱۴۱	زیست شناسی ۱	۱۹

بِسْمِ اللَّهِ

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

وزیر

شماره : .....

تاریخ : .....

سوت : .....

و) چگونگی ثبت نمرات امتحان تغییر شاخه / رشته :

۱- با توجه به اینکه امتحان تغییر شاخه / رشته همزمان با امتحانات خرداد یا شهریورماه پایه دهم انجام می شود، پس از انجام امتحان، سیاهه نمرات به تفکیک دروس، تنظیم و نمرات دروس تغییر شاخه / رشته در کارنامه دانش آموز ثبت می شود (در خردادماه در ستون نمره سالانه و در شهریورماه در ستون نمره شهریور) و در صورت کسب نمره قبولی در کلیه دروس مربوط، با تغییر شاخه / رشته وی موافقت می شود. در این صورت ضمن تکمیل نمون برگ تقاضای تغییر شاخه / رشته و تأیید آن توسط مشاور و مدیر واحد آموزشی این نمون برگ به نمون برگ شماره یک هدایت تحصیلی شغلی دانش آموز الصاق و در پرونده تحصیلی وی نگهداری می شود و دانش آموز به استناد این نمون برگ و نمرات مندرج در کارنامه تحصیلی می تواند در پایه یازدهم رشته جدید ثبت نام کند.

۲- چنانچه دانش آموز پس از شرکت در امتحان تغییر شاخه / رشته و کسب نمره قبولی در دروس مربوط، ترک تحصیل نماید و در همان سال یا سال های بعد مراجعه نماید یا به واحدهای آموزشی بزرگسالان منتقل شود یا به صورت داوطلب آزاد ادامه تحصیل دهد، نمرات قبولی دروس امتحان تغییر شاخه / رشته معتبر بوده و از وی پذیرفته می شود.

تذکرات :

- امتحان تغییر شاخه / رشته در خرداد یا شهریورماه پایه دهم به عمل می آید و دانش آموز می تواند برخی از دروس را در خرداد و برخی را در شهریورماه یا کل دروس را در خرداد یا شهریورماه امتحان دهد و چنانچه در خردادماه در امتحان تغییر شاخه / رشته درسی شرکت کند و موفق به کسب نمره قبولی نشود می تواند آن درس را مجدداً در شهریورماه امتحان دهد. بدیهی است دروسی را که دانش آموز جهت تغییر شاخه / رشته انتخاب می نماید جزء سقف واحدهای درسی آن سال تحصیلی منظور نمی شود.

بِسْمِ اللَّهِ

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

وزیر

شماره : .....

تاریخ : .....

پست : .....

- دانش آموز متقاضی تغییر شاخه / رشته همزمان با شرکت در امتحان دروس رشته اصلی خود می تواند در آزمون دروس تغییر شاخه رشته شرکت نماید و چنانچه زمان برگزاری امتحان دروس تغییر شاخه / رشته دانش آموز در خرداد و یا شهریورماه با امتحانات سایر دروس وی تداخل داشته باشد دانش آموز باید دروس تغییر شاخه / رشته را همراه با سایر دانش آموزان در امتحانات غایبین موجه مطابق با مقررات موجود امتحان دهد.

- نمرات دروس امتحان تغییر شاخه / رشته همانند نمره دروس غیر حضوری محاسبه می شود و نمرات مأخوذه، صرفاً در معدل کل دانش آموز در رشته جدید تأثیر خواهد داشت.

- هزینه طرح سؤال و تصحیح اوراق و برگزاری امتحانات دروس تغییر شاخه / رشته مطابق با تعرفه امتحانات داوطلبان آزاد از دانش آموز دریافت و هزینه می شود.

- چنانچه دانش آموزان پایه دهم هریک از شاخه های دوره دوم متوسطه، بخواهند پایه دهم را در یکی دیگر از شاخه های دوره دوم متوسطه تکرار کنند، مشروط بر آن که ضوابط ورود به آن شاخه را در پایه نهم کسب کرده باشند، می توانند در مدارس روزانه در پایه دهم در شاخه جدید ثبت نام کرده و با رعایت سایر شرایط ادامه تحصیل دهند. در این صورت همه دروس گذرانده پایه دهم در شاخه قبلی حذف و آن سال تحصیلی به سقف سال های تحصیل آنان، با رعایت سقف سنی مقررات نظام وظیفه، افزوده می شود.

- تغییر رشته درون شاخه ای در پایان پایه یازدهم در شرایط خاص مطابق با بند ۱۷ از ماده ۴ وظایف و اختیارات کمیسیون خاص مناطق و نواحی موضوع بخشنامه شماره ۷۶۶۲۸ مورخ ۱۳۹۵/۰۵/۱۲ آیین نامه ساماندهی وظایف و اختیارات کمیسیون های خاص، مصوب سومین جلسه کمیسیون های معین شورای عالی آموزش و پرورش تاریخ ۱۳۹۴/۱۱/۰۷ انجام می شود.

بِسْمِ اللَّهِ

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

وزیر

شماره : .....

تاریخ : .....

پست : .....

مقتضی است موضوع در اسرع وقت به تمامی مناطق آموزشی تابع و واحدهای آموزشی دوره دوم متوسطه جهت اجرا ابلاغ گردد. نظارت کامل بر اجرای این شیوه‌نامه به عهده مدیرکل آموزش و پرورش استان می‌باشد.

با آرزوی توفیق الهی
فخرالدین دانش آشتیانی

نمون برگ (الف)

نمون برگ درخواست تغییر شاخه / رشته دانش آموز

باسمه تعالی

به: مدیر / مشاور محترم مدرسه خانم / آقای .....

از: دانش آموز .....

با سلام و احترام

اینجانب ..... به شماره دانش آموزی ..... بنا به دلایل زیر خواهان تغییر رشته از رشته ..... به ..... می باشم.

دلایل :

- ۱
- ۲
- ۳

امضاء و اثر انگشت ولی دانش آموز

امضاء دانش آموز

باسمه تعالی

به : مدیر محترم آموزشگاه خانم / آقای

از : مشاور مدرسه

با سلام و احترام

ضمن بررسی درخواست دانش آموز ..... نظرات اینجانب جهت اطلاع و اقدام مقتضی به شرح زیر تشریح می گردد.

بنا به دلایل زیر :

- ۱
- ۲
- ۳

درخواست نامبرده مورد تایید می باشد نمی باشد

امضا مشاور مدرسه

در صورت تایید توسط مشاور فرایند تغییر رشته به شرح زیر می باشد :

باسمه تعالی

به: رئیس محترم اداره آموزش و پرورش منطقه / ناحیه / شهرستان

از : مدیریت آموزشگاه .....

با سلام و احترام

احتراما درخواست دانش آموز ..... از دبیرستان / هنرستان ..... جهت بررسی تغییر شاخه / رشته و اعلام نظر همراه به مستندات تقدیم می گردد.

مهر و امضا مدیر مدرسه

نظر نهایی اداره آموزش و پرورش منطقه / ناحیه / شهرستان

بدرتلف

از : اداره آموزش و پرورش منطقه / ناحیه / شهرستان

به : مدیر محترم دبیرستان / هنرستان .....

با سلام بازگشت به نامه شماره ..... مورخ ..... با درخواست تغییر رشته دانش آموز موافقت می گردد. نمی گردد.

مهر و امضا اداره آموزش و پرورش منطقه / ناحیه / شهرستان

نمون برگ (ب)

الف) معرفی دانش آموز به سایر واحدهای آموزشی

جهت شرکت در امتحان تغییر شاخه / رشته

به: اداره آموزش و پرورش .....

از: دبیرستان / هنرستان .....

شماره: .....

تاریخ: .....

سال تحصیلی: .....

با احترام، با استناد به آیین نامه هدایت تحصیلی، نظر به این که دانش آموز ..... فرزند ..... دارای شماره دانش آموزی ..... متقاضی شرکت در امتحان تغییر شاخه / رشته دروس اختصاصی پایه دهم رشته ..... می باشد و این واحد آموزشی فاقد رشته مذکور است خواهشمند است دستور فرمایید در یکی از واحدهای آموزشی که این رشته وجود دارد نسبت به انجام امتحان دروس مربوط اقدام و نتیجه را به این واحد آموزشی اعلام کنند.

نام و نام خانوادگی مدیر دبیرستان / هنرستان مهر و امضاء

از: اداره آموزش و پرورش .....

به: مدیر دبیرستان / هنرستان .....

بدین وسیله دانش آموز ..... فرزند ..... دارای شماره دانش آموزی ..... جهت شرکت در امتحان تغییر شاخه / رشته معرفی می شود.

رئیس اداره آموزش و پرورش

مهر و امضاء

ب) اعلام نتیجه امتحانات تغییر شاخه / رشته

به: اداره آموزش و پرورش .....

از: دبیرستان / هنرستان .....

احتراماً، بازگشت به نامه شماره ..... مورخ ..... بدینوسیله گواهی می شود دانش آموز ..... فرزند ..... به شماره دانش آموزی ..... در امتحان تغییر شاخه / رشته دروس زیر در این واحد آموزشی شرکت کرده که نتیجه به شرح ذیل اعلام می شود.

ردیف	کد درس	نام درس	تعداد واحد	نمره با عدد	نمره با حروف	نتیجه
۱						
۲						
۳						
۴						

نام و نام خانوادگی مدیر دبیرستان / هنرستان

مهر و امضاء

